

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **a) H. K., b) nezl. V. K.**, zast. žalobkyní ad a) jako zákonnou zástupkyní, obě zast. JUDr. Michalem Pacovským, advokátem, se sídlem Nad Rokoskou 38, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové dne 31. 10. 2008, č. j. 28 Az 26/2008 – 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci stěžovatelek JUDr. Michalu Pacovskému, advokátu, se sídlem Nad Rokoskou 38, Praha 8, **se určuje** odměna částkou 8640 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 15. 12. 2008 se žalobkyně ad a) i jako zákonná zástupkyně žalobkyně b) (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba žalobkyně a) [i jako zákonné zástupkyně žalobkyně b)] proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2008, č. j. OAM-282/VL-07-11-2008. Uvedeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobkyním udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

V kasační stížnosti a jejím doplnění, podaném s odvoláním na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) se stěžovatelka a) dovolává přijatelnosti podané kasační stížnosti s tím, že svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy obou stěžovatelek. Uvádí, že jak napadené rozhodnutí soudu, tak i rozhodnutí správního orgánu trpí vadou, která může

mít vliv na rozhodovací činnost soudů či správních orgánů v jiných obdobných případech. Namítá, že zjišťování a dokazování relevantních skutečností pro posouzení otázky udělení mezinárodní ochrany směřovalo toliko k osobě první stěžovatelky, a nikoliv již k její dceři (druhá stěžovatelka). Podle jejího názoru měla být otázka udělení či neudělení mezinárodní ochrany zkoumána nejen ke každé stěžovatelce zvlášť, ale také společně ve vzájemných souvislostech, a to zejména s přihlédnutím k oprávněným zájmům a potřebám nezletilé (druhá stěžovatelka). To se podle stěžovatelek nestalo. Konkrétně stěžovatelky napadenému rozsudku vytýkají, že se nedostatečným způsobem vypořádal, respektive spokojil se, s postupem správního orgánu, pokud jde o zjištění veškerých dostupných skutečností pro správní uvážení o důvodech zvláštního zřetele hodných pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu (humanitární azyl). I když stěžovatelky respektují, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, namítají, že v daném případě měl správní orgán např. zjišťovat, zda pro nezletilou osobu je žádoucí návrat na Ukrajinu, kde její matka nemá žádné zázemí, práci, ale dluhy a problémy s obživou, nebo zda pro zajištění řádné výchovy, oprávněných zájmů a dalšího vývoje nezletilé je vhodnější prostředí na území České republiky, kde má stěžovatelka a) jistě vhodnější podmínky než na Ukrajině. Na základě uvedeného stěžovatelka a) navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Stěžovatelky současně požádaly o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 12. 1. 2009, č. j. 28 Az 26/2008 - 39, stěžovateli ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupce JUDr. Michala Pacovského, advokáta, se sídlem Nad Rokoskou 38, Praha 8.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, a závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelkám již jednou poskytnuta individuálním projednáním jejich věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelek, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelek.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho

výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad na hmotně-právní postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Zde je

nutné uvést, že stěžovatelka a) se sice přijatelnosti kasační stížnosti dovolává, avšak její tvrzení ve spojení s obsahem spisu nenaplnují žádné se shora nastíněných kritérií.

Z obsahu správního spisu soud zjistil, že stěžovatelka a) do České republiky přicestovala v roce 2003 za výdělkem. Na Ukrajině měla dluh z podnikání. Asi tři měsíce po příjezdu jí telefonoval věřitel a hrozil, že si ji najde. Nevydělala však tolik, aby mohla umořit dluh a tak na radu kamarádů již v roce 2003 požádala o azyl. Azyl jí udělen nebyl, řízení skončilo usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2005 o odmítnutí kasační stížnosti. V roce 2005 se jí v České republice narodila dcera [stěžovatelka b)], jako otec byl do rodného listu zapsán její manžel žijící na Ukrajině. V roce 2007 se rozvedli. Jako otce narozené dcery stěžovatelka a) uvádí českého občana pana V., s nímž sice trvale nežije, ale navštěvují se. V prosinci 2007 byl stěžovatelce a) uložen, poté, co nerespektovala předchozí rozhodnutí o správním vyhoštění, Obvodním soudem pro Prahu 10, trest vyhoštění na dobu 5 let. Lhůta k vycestování jí byla stanovena do 27. 1. 2008. Stěžovatelka a) z České republiky neodcestovala a 27. 3. 2008 znovu podala žádost o udělení azylu. Uvedla, že se nemůže vrátit na Ukrajinu, bojí se věřitele. Nyní podle svého tvrzení řeší, aby se její bývalý manžel zřekl dcery, a v rodném listě byl zapsán její pravý otec.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jak vyplývá z rozhodnutí soudu, krajský soud se podrobně a argumentačně přesvědčivě vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelek, se závěry krajského soudu se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a také na ně v podrobnostech odkazuje. Námitky stěžovatelek uváděné v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud považuje za nedůvodné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi dostatečně vypořádaly. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s tím, že během správního řízení bylo prokázáno, že stěžovatelka a) neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Obdobně se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s tím, že náležitě bylo posouzeno a odůvodněno neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Rovněž nebylo zjištěno, že by stěžovatelkám měla být udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu, když se stěžovatelka dovolávala nebezpečí z vyhrůžek věřitele. Stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany účelově, po několikaletém nelegálním pobytu v České republice, a po udělení správního vyhoštění a rozhodnutí soudu o trestu. Jako důvody žádosti uváděla sociální a ekonomické potíže, snahu po legalizaci pobytu, obavy z věřitele, a také narození dcery na území České republiky, s uvedením údajného otce, kterým má být občan České republiky.

Námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud převážně opakovaně již zabýval a vypořádal se s nimi jako nedůvodnými již ve svých dřívějších rozhodnutích.

Stěžovatelka a) namítá, že zjišťování a dokazování relevantních skutečností pro posouzení otázky udělení mezinárodní ochrany směřovalo toliko k její osobě, a nikoliv již k její dceři (druhá stěžovatelka). S tím podle obsahu spisu a obsahu odůvodnění jak rozhodnutí žalovaného, tak napadeného rozsudku nelze souhlasit, neboť v obou rozhodnutích je posuzována situace stěžovatelky b) zejména s ohledem na podmínky pro

udělení tzv. humanitárního azylu. Pokud jde o udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, či rozhodnutí o udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, tady je třeba konstatovat, že vzhledem k tomu, že nezletilá stěžovatelka [b]) se narodila v České republice, a v zemi původu dosud nebyla, tato skutečnost sama o sobě vylučuje možnost, že mohla ve své vlasti vyvíjet činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40, v němž se uvádí: *Ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje důvody pro udělení azylu taxativně. Pouhá nespokojenost se stavem dodržování lidských práv, navíc žalobkyní ani v zemi původu neprojevená, takovýto důvodem není.*

Stěžovatelka b) svoje obavy odvozuje od obav své matky, stěžovatelky a), již však také nebyla žalovaným správním orgánem mezinárodní ochrana udělena. V posuzované věci není sporu o tom, že stěžovatelka a) se s žádnými problémy ve smyslu pronásledování, jak je má na mysli zákon o azylu v zemi původu nesetkala, a měla pouze problémy ekonomické, a problémy s věřiteli. K tomu odkazuje Nejvyšší správní soud taktéž na svou judikaturu, např. na rozsudek ze dne 31. 10. 2003, sp. zn. 4 Azs 23/2003, www.nssoud.cz, z něhož vyplývá, že ekonomické důvody nelze podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu. Dále Nejvyšší správní soud poukazuje na judikaturu týkající se snahy legalizovat pobyt v ČR prostřednictvím žádosti o azyl (např. rozsudek zdejšího soudu ze dne ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, dále rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, a konečně rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, přístupné na www.nssoud.cz). Samotná snaha po legalizaci pobytu žadatelky neodůvodňuje splnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 12 o azylu.

Za tohoto stavu věci, kdy stěžovatelce a) nebyl azyl důvodně udělen, nemělo a nemá v případě stěžovatelky b) místo ani požadované udělení azylu za účelem sloučení rodiny. Udělení takového druhu azylu je totiž možné jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu osobě, která je rodinným příslušníkem žadatele o azyl, jak uvedl Nejvyšší správní soud například ve svém rozsudku ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004 - 81, publ. pod č. 388/2004 Sb. NSS.

Bez významu není v posuzované věci ani skutečnost, že správní orgán posuzoval žádost stěžovatelek o udělení mezinárodní ochrany v situaci, kdy stěžovatelce a) již bylo, a to dokonce opakovaně, uděleno vyhoštění. Ostatně i v tomto směru má Nejvyšší správní soud také již ustálenou judikaturu - viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 4 Azs 395/2004, www.nssoud.cz, kde se uvádí: *Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti.*

K námitce stěžovatelek stran § 14 zákona o azylu, tzv. humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud především uvádí, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Podle dřívější judikatury se

rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Rovněž tak ze stávající konstantní judikatury vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska mezi správního uvážení, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Popř. lze poukázat na rozsudek ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. 4 Azs 343/2004, www.nssoud.cz, či na rozsudek ze dne 22. 9. 2006, sp. zn. 4 Azs 2/2006, www.nssoud.cz, ze kterých vyplývá, že úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Nejvyšší správní soud tak nemohl přisvědčit námitkám vztahujícím se k udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Nejvyššímu správnímu soudu tak nepřísluší posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž přísluší mu pouze zhodnotit, zda krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. A tady Nejvyšší správní soud, obdobně jako soud krajský, shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatelky dostatečně zabýval, překročení mezi správního uvážení ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však nezjistil.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelkám byl pro toto řízení před soudem ustanoven soudem zástupce – advokát JUDr. Michal Pacovský, se sídlem Nad Rokoskou 38, Praha 8. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta částkou 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč, a sice za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za doplnění kasační stížnosti ze dne 2. 2. 2009 [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Tuto odměnu potom navýšil o odměnu za současné zastupování druhé osoby (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu) o částku 3840 Kč. Celkem tedy odměna advokáta činí 8640 Kč. Tato částka mu bude

vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu